

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK BÜLTENİ

2025 - DÖRDÜNCÜ ÇEYREK

BU SAYIDA

AVRUPA VE DÜNYADAN
GELİŞMELER

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
STANDARTLARI VE
DÜZENLEMELERDE
GÜNCEL GELİŞMELER

TÜRKİYE'DEN GELİŞMELER

AVRUPA PARLAMENTOSU, SADELEŞTİRİCİ OMNIBUS TASLAĞINI REDDETTİ

Avrupa Parlamentosu, şirketlerin sürdürülebilirlik raporlama ve durum tespiti yükümlülüklerini sadeleştirmeyi hedefleyen Omnibus Direktifi taslağını 318'e karşı 309 oyla reddetti. Taslak, iki hafta önce gerçekleşen JURI Komitesi'nin onayladığı ve CSRD (Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi) ile CSDDD (Kurumsal Sürdürülebilirlik Durum Tespiti Direktifi) kapsamını daraltan düzenlemeleri içeriyordu.

Öneri kabul edilseydi, CSDDD için eşikler 1.000 çalışan ve 450 milyon avro cirodan, 5.000 çalışan ve 1,5 milyar avroya çıkarılacak, yükümlü şirket sayısı ciddi biçimde azalacaktı. Ancak merkez partiler arasındaki uzlaşının bozulmasıyla taslak geçmedi.

Mevcut durumda, 1.000+ çalışan ve 450 milyon avro ciro eşiği korunuyor. Bu durum, özellikle büyük şirketlerle aynı kaynaklara sahip olmayan işletmeler için ciddi bir uyum maliyeti ve operasyonel baskı anlamına geliyor. Uyumsuzluk halinde net cironun %5'ine kadar ceza uygulanıyor olacak. Düzenleme, ABD ve Katar gibi ülkelerde LNG ticareti açısından da tartışma yaratıyor.

Parlamento, yeni bir metin üzerinde müzakereleri yeniden başlattı. Eşikler ve yükümlülükler önümüzdeki dönemde yeniden şekillenecek; bu da Avrupa'daki şirketler için sürdürülebilirlik kurallarında belirsizliğin süreceğini gösteriyor.

AVRUPA VE DÜNYADAN GELİŞMELER

AB, ORMANSIZLAŞMA DÜZENLEMESİNİ YENİDEN ERTELİYOR

Avrupa Komisyonu, Avrupa Ormansızlaşmayı Önleme Regülasyonu'nun (EUDR) yürürlüğe girişini bilgi teknolojileri altyapısındaki kapasite sorunları nedeniyle bir yıl daha ertelemeyi planlıyor. AB Çevre Komiseri Jessica Roswall, kısa sürede sisteme yüklenecek veri miktarının risk oluşturduğunu belirterek ek süreyle ihtiyacı duyulduğunu açıkladı.

EUDR, palm yağı, soya, kakao ve siğir eti gibi ürünlerde ormansızlaşma bağlantısını ortadan kaldırmayı hedefleyerek binlerce şirketin tedarik zinciri süreçlerini etkiliyor. Ancak düzenlemenin tekrar ertelenmesi, işletmelerin uyum hazırlıklarını zorlarken iş dünyasında güven sorununu gündeme getiriyor. Aralık 2024'te yürürlüğe girmesi beklenen ve bu doğrultuda yapılan yatırımların belirsizlikle karşılaşması, AB'nin sürdürülebilirlik politikalarının öngörülebilirliğini tartışmaya açıyor. Sık ertelemeler, yalnızca uygulama takvimini değil, AB'nin yeşil regülasyonlarına duyulan genel güveni de risk altına sokuyor.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK DÖNÜŞÜMÜNDE ÖNE ÇIKAN GERİ ADIMLAR

ALMANYA, 2035 İÇTEN YANMALI MOTOR YASAĞININ YENİDEN DEĞERLENDİRİLMESİNİ İSTİYOR

Almanya Başbakanı Friedrich Merz, AB'nin 2035'te içten yanmalı motorlu araç satışlarını yasaklama planının iptal edilmesi gerektiğini açıkladı. Merz, yasağın Almanya tarafından desteklenmemesi gerektiğini, dizel motorların özellikle kamyon üretiminde hâlâ gerekli olduğunu ve sentetik yakıtlarla çevreye duyarlı kullanımın mümkün olduğunu savundu. Volkswagen, BMW ve Mercedes-Benz Çinli rakiplerle rekabette zorlanırken, düşük talep elektrikli dönüşümü yavaşlatıyor. Merz'e göre yasak yerine teknolojik seçenekler açık tutulmalı.

AB'DEN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK MEVZUATINDA YENİ BİR YAVAŞLAMA SİNYALİ

Avrupa Komisyonu, finansal hizmetler mevzuatındaki 115 düzenlemeyi uygulama takviminden çıkardı. Bu kapsamda AB dışı şirketler için sürdürülebilirlik raporlama standartları (Non-EU ESRS) ve üçüncü ülkelerin raporlama çerçevelerine yönelik eşdeğerlik kararları en erken 1 Ekim 2027'ye ertelendi.

Karar, CSRD kapsamındaki çok uluslu şirketler için raporlama belirsizliği yaratıyor ve küresel raporlama zincirlerini planlamayı zorlaştırıyor. Brüksel ertelemeyi "mevzuat sadeleştirme" gerekçesiyle açıklasa da, bu adım AB'nin sürdürülebilirlik düzenlemelerinde yavaşlamanın yeni bir göstergesi olarak görülüyor. Daha önce ESRS setleri, Taksonomi'nin sosyal boyutu ve SFDR revizyonu da ertelenmişti. Komisyon, yeşil dönüşümde teknik detaylardan çok yönetilebilirliği önceleyen bir faza geçiyor.

MADENCİLİK SEKTÖRÜ, SİYASİ GERİ ADIMLARA RAĞMEN KARBON AZALTIMINDA YÖNÜNÜ KORUMAYA DEVAM EDİYOR

Trump döneminde Paris Anlaşması'ndan çekilme, elektrikli araç teşviklerinin kaldırılması ve yenilenebilir enerjiye yönelik eleştiriler küresel iklim politikalarında geri adım sinyalleri verirken, madencilik sektörü bu eğilimi takip etmiyor. 2025'in son çeyreğinde dünyanın en büyük 30 madencilik şirketinden 26'sı hâlâ net sıfır veya karbon nötr hedeflerini koruyor; Kanada, Avustralya ve AB'nin güçlü iklim düzenlemeleri, sektörün uzun vadeli yönelimini şekillendiren ana çerçeve olmayı sürdürüyor.

Madencilik şirketlerinin istikrarını korumasında piyasa dinamikleri ve operasyonel gereklilikler belirleyici: elektrikli kamyonlar dizel araçlara göre iki kat verimli, uzak sahalara fosil yakıt taşımak maliyetli ve riskli, ayrıca güneş ve rüzgâr enerjisi maliyetleri son on yılda %50-80 düştü. Ancak ağır araç elektrifikasyonunun yavaş ilerlemesi ve elektrikli kamyonların ticarileşmesindeki gecikmeler, dizel filoların kısa vadede ikamesini zorlaştırarak filo dönüşüm planlarını 2030 sonrasına öteliyor.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK STANDARTLARI VE DÜZENLEMELERDE GÜNCEL GELİŞMELER

DÜNYA 1,5°C HEDEFİNDEN UZAKLAŞIYOR

Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP), mevcut politikalar ve ulusal katkı beyanlarının (NDC) küresel ısınmayı Paris Anlaşması hedefleriyle uyumlu hale getirmekte yetersiz kaldığını açıkladı. Rapor, yüzyıl sonunda sıcaklık artışının mevcut politikalarla 2,8°C, tüm NDC'ler eksiksiz uygulanırsa 2,3–2,5°C olacağını öngörüyor. 1,5°C hedefi için 2035'e kadar emisyonların %55 azaltılması gerekirken, mevcut taahhütler bu oranın yalnızca üçte birini karşılıyor. 2024'te emisyonlar %2,3 artarak 57,7 milyar ton CO₂e seviyesine ulaştı. G20 ülkeleri küresel emisyonların %77'sinden sorumlu olmasına rağmen 2030 hedeflerini yakalayamıyor. UNEP, hızlı azaltım ve karbon giderim teknolojilerinin yaygınlaşmasıyla sıcaklık aşımının sınırlanabileceğini vurguluyor. Teknolojiler mevcut, ancak siyasi irade ve finansal destek eksikliği 1,5°C hedefini giderek daha uzak hale getiriyor.

ULUSLARARASI STANDARDİZASYON ÖRGÜTÜ (ISO), DÜNYANIN İLK BİYOÇEŞİTLİLİK STANDARTINI YAYIMLADI!

OECD'YE GÖRE KÜRESEL ŞİRKETLERİN %91'İ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VERİLERİNİ AÇIKLIYOR!

OECD Küresel Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporu 2025, şirketlerin G20/OECD Kurumsal Yönetişim İlkeleri'ne uyum düzeyini ve sürdürülebilirlik uygulamalarını ortaya koyuyor. 2024 itibarıyla piyasa değerine göre şirketlerin %91'i sürdürülebilirlik bilgisi açıklıyor; Avrupa (%98), Asya-Pasifik (%94) ve ABD (%93) en yüksek oranlara sahip. Açıklama yapan şirketlerin %81'i bilgilerini bağımsız doğrulama ile güvence altına alıyor; çoğunluk sınırlı güvence (%56) alırken, makul güvence oranı %17. Bu durum, düzenleme zorunluluğu olmayan pazarlarda bile şeffaflık ve güvenilirliğin önem kazandığını gösteriyor.

Kurumsal yatırımcılar, halka açık hisselerin %47'sine sahip olarak hem yüksek emisyonlu hem de yeşil teknoloji şirketlerinde kritik rol oynuyor. Yönetim kurullarının iklim konularını denetleme oranı 2022'de %53 iken 2024'te %70'e yükseldi; ayrıca yönetici ücretlerinde sürdürülebilirlik kriteri kullanımı %67'ye çıktı. Enerji sektöründe işletme nakit akışları %32 artmasına rağmen sermaye harcamaları sabit kaldı, bu da net sıfır hedefi için nakit değil, uygulanabilir proje eksikliğinin en büyük engel olduğunu ortaya koyuyor.

GRI EKONOMİK ETKİ STANDARTLARINI GÜNCELLİYOR

Global Reporting Initiative (GRI), ekonomik etki raporlama standartlarını yeniliyor. Küresel Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu (GSSB), Eylül toplantısında revizyon taslaklarını onayladı ve ilk olarak "Monetary Flows" standardını yayımladı. Bu standart, mevcut GRI 201 "Economic Performance" yerine geçerek şirketlerin ekonomik değer yerine parasal akış üzerinden raporlama yapmasını öngörüyor.

Gelirler, tedarikçi ve çalışan ödemeleri bölge, ürün, müşteri türü, cinsiyet ve istihdam türüne göre ayrıştırılacak; ücretler, emeklilik katkıları, vergiler, hissedar dağılımları ve Ar-Ge fonları gibi sosyal finansal göstergeler açıklanacak. İklimle bağlantılı finansal etkiler ise yeni GRI İklim Standardı'na taşınıyor. Taslak, 17 Aralık'a kadar görüşe açık; nihai versiyonun 2026 ikinci çeyreğinde onaylanması planlanıyor. Bu kapsamlı güncellemelerle ekonomik etki raporlamasının daha bütüncül, karşılaştırılabilir ve etki odaklı olması hedefleniyor.

SBTI, NET SIFIR STANDARTLARINI GÜNCELLİYOR

Bilim Temelli Hedefler Girişimi (SBTi), şirketlerin net sıfır taahhütlerini uygulama biçimini yeniden tanımlayan ikinci Corporate Net-Zero Standard taslağını kamuoyuna sundu. Taslak, ölçülebilir ilerleme ve hesap verebilirlik odaklı, sektör gerçekleriyle uyumlu bir yapı sunuyor. Operasyonel ve değer zinciri emisyonları ayrı ele alınırken, kısa vadeli eylemlerle uzun vadeli hedeflerin uyumlu ilerlemesi öngörülüyor. Güncelleme, bilimsellikten ödün vermeden net sıfır vizyonunu iş kararlarının merkezine taşımayı amaçlıyor. Kamuoyu görüşleri 6 Kasım–8 Aralık arasında alınacak.

TÜRKİYE'DEN GELİŞMELER

TÜRKİYE COP31'E EV SAHİPLİĞİ YAPACAK

Belém'deki COP30 müzakereleri sonunda COP31'in 2026'da Antalya'da Türkiye'nin ev sahipliğinde düzenleneceği kesinleşti. Türkiye ile Avustralya arasındaki uzun süreli çekişmeyi sonlandıran "paylaşımlı model", fiziksel ev sahipliğinin Türkiye'de, siyasi müzakere sürecinin ise Avustralya'da yürütülmesini öngörüyor. 2017'de gerçekleşen COP23'e benzer bu yaklaşımın, iklim finansmanı ve piyasa mekanizmaları gibi başlıkların öne çıkacağı bir gündem yaratması bekleniyor. Planlanan ek toplantılar da küçük ada devletlerinin finansman ve uyum taleplerini müzakerelere taşıyacak.

Türkiye'nin iklim politikalarına yönelik uluslararası tartışmalar sürerken COP31, ülkenin bu alandaki yaklaşımının küresel ölçekte görünür olacağı bir vitrin niteliği taşıyor. 2053 net-sıfır hedefi ve 2035 (NDC) Ulusal Katkı Beyanı'na yönelik eleştiriler ile Türkiye'nin yüksek kömür tüketimi dikkat çekerken, Avustralya müzakerelerin siyasi kontrolünü üstlenerek diplomatik önceliklerini korumuş oldu. Antalya'daki zirvenin, Türkiye'nin iklim diplomasisindeki konumunu yeniden tanımlaması ve geliştirmekte olan ülkelerin beklentileri ile küresel enerji dönüşümüne yönelik tartışmaların merkezde yer alacağı bir dönemi başlatması öngörülüyor.

TÜRKİYE İKİNCİ ULUSAL KATKI BEYANINI BİRLEŞMİŞ MİLLETLER'E SUNARAK İKLİM HEDEFLERİNİ GÜNCELLEDİ

Türkiye, Paris Anlaşması çerçevesinde İkinci Ulusal Katkı Beyanı'nı (NDC 3.0) Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Sekreteryası'na iletti. Yeni beyana göre, ülke 2035 yılına kadar sera gazı emisyonlarını mevcut senaryoya göre 466 milyon ton CO₂ eşdeğeri azaltmayı ve toplamda 643 milyon ton CO₂ eşdeğerinde sınırlandırmayı amaçlıyor.

Hedef, 2018 emisyon envanteri temel alınarak belirlendi ve enerji, sanayi, ulaştırma, inşaat, tarım, atık ve arazi kullanımı gibi tüm IPCC sektörlerini kapsıyor. 2053 net sıfır hedefiyle uyumlu olan plan, 2024-2030 İklim Azaltım ve Uyum Stratejileri üzerinden uygulanacak.

İklim Kanunu, emisyon ticaret sistemi, yeşil taksonomi ve adil geçiş politikaları için yasal çerçeve oluşturuldu. COP29'da açıklanan Uzun Dönemli İklim Stratejisi (LTS) ise enerji, sanayi, ulaştırma ve tarımda 89 strateji içeriyor.

Türkiye, uluslararası finansman ve teknoloji desteğiyle sürdürülebilir kalkınma ve sosyal refahı gözeterek 2053 net sıfır yolunda ilerlemeyi taahhüt ediyor. Bu süreçte yıllık ek yatırımların GSYH'nin en az %1,7'sine ulaşması öngörülüyor.

TÜRKİYE'DEN GELİŞMELER

TÜRKİYE'NİN 2025-2028 DÖNGÜSEL EKONOMİ STRATEJİSİ YÜRÜRLÜĞE GİRDİ

Türkiye'nin 2025-2028 Ulusal Döngüsel Ekonomi Stratejisi ve Eylem Planı (UDESEP), Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile yürürlüğe girdi. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından hazırlanan plan, 2053 Net Sıfır Emisyon hedefi doğrultusunda üretim, tüketim ve atık yönetiminde döngüsel ekonomi ilkelerini yaygınlaştırmayı amaçlıyor.

22 amaç ve 53 eylemden oluşan strateji; kaynakların sürdürülebilir kullanımı, sera gazı azaltımı, ithalat bağımlılığının düşürülmesi ve yeşil istihdam artışını hedefliyor. Altı başlıkta kurgulanan plan, ambalaj, batarya, elektronik, gıda, inşaat, plastik ve tekstil gibi yedi öncelikli sektörde ekotasarım, geri dönüşüm ve kaynak verimliliği odaklı iş modellerini öne çıkarıyor.

Uygulama ile Türkiye'nin rekabet gücünün artması, atık oluşumunun azalması ve yılda 210-350 milyar TL katma değer yaratılması bekleniyor. Ayrıca 100 binden fazla yeni iş imkânı ve döngüsel üretim teknolojilerine yıllık 110-180 milyar TL yatırım öngörülüyor. Sıfır Atık, endüstriyel simbiyoz ve yeşil OSB projeleri yaygınlaştırılarak Avrupa Yeşil Mutabakatı ile uyumlu düşük karbonlu ekonomi vizyonuna katkı sağlanacak.

KGK'DAN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLAMASINDA YENİ STANDARTLAR VE DİJİTAL DÖNÜŞÜM ADIMLARI

Kamu Gözetimi Kurumu (KGK), sürdürülebilirlik raporlamasına yönelik güvence denetimlerinin çerçevesini belirleyecek Sürdürülebilirlik Güvence Denetimi Standardı (SGDS) 5000 taslağını kamuoyu görüşüne açtı. AB'nin CSRD düzenlemeleriyle uyumlu olarak hazırlanan taslak; etik kurallar, kalite yönetimi, makul ve sınırlı güvence denetimleri ile raporlama formatları dâhil güvence denetiminin tüm aşamalarını kapsıyor. SGDS 5000, mevcut Güvence Denetim Standardı (GDS) 3410'un yerine geçecek ve 15 Aralık 2026'da yürürlüğe girecek. KGK, taslağa ilişkin görüşlerin 31 Aralık 2025'e kadar iletilmesini talep ediyor.

KGK, 1 Ekim 2025 itibarıyla TSRS'ye uygun rapor hazırlayacak profesyoneller için "Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Uzmanı" lisansını zorunlu hale getirerek sürdürülebilirlik raporlamasında yeni bir dönemi başlattı. Bu uzmanlar, şirketin farklı birimlerinden veri toplayıp raporlama sürecini TSRS standartlarına göre yöneten ve raporun hazırlanışında kritik rol üstlenen kişiler olarak tanımlanıyor. Düzenleme, ortak bir yetkinlik standardı oluşturarak kalite güvencesini artırmayı hedefliyor; lisanslar belirli aralıklarla yenilenip KGK sicilinde yayımlanacak. Böylece şirketler, raporlamada lisanslı uzmanlarla çalışma zorunluluğu kazanırken, iç ekipler için eğitim ihtiyacı ve danışmanlık alanında asgari yeterlilik standardı da netleşmiş oluyor.

KGK, TSRS'nin uygulanmasını desteklemek amacıyla yapay zekâ tabanlı Sürdürülebilirlik Açıklamalarını Raporlama Platformu (SARP) pilot uygulamasını başlattı. Platform; işletmelerin ESG verilerini uluslararası standartlarla uyumlu, karşılaştırılabilir ve denetlenebilir biçimde dijital ortamda sunmasını hedefliyor. Farklı sektörlerden 21 işletme 2024 raporlarını SARP üzerinden ileterek sistemi test edecek. KGK, SARP'ın sürdürülebilirlik raporlamasında şeffaflık ve güvenilirliği artıracığını vurguluyor.

GRI'ın lisanslı çözüm ortağı olan **global**
ESG çözümümüz SYNGESY,

2.500+

TEDARİK ZİNCİRİ
DEĞERLENDİRMESİ YAPAN
SYNESGY KULLANICISI

21.000+

ESG DEĞERLENDİRMESİ
YAPILAN FİRMA

KOBİ'ler için sadeleştirilmiş ve optimize edilmiş yeni soru setiyle sürdürülebilirlik yolculuğunu artık çok daha kolay ve etkili hale getiriyor.

Sürdürülebilirlik çözümlerimiz hakkında bilgi almak ve bültenimize abone olmak için tr.info@crif.com adresinden bize ulaşabilirsiniz.